

Dreapta, vazuta de la Praga

Scris de Ninel Ganea

Marti, 04 Noiembrie 2014 09:40

Pe la mijlocul anilor '60 ai secolului trecut, un tanar economist ceh, Vaclav Klaus, descoperea dezbaterea clasica privind imposibilitatea calcului economic in socialism. Tot pe atunci, in Praga, se traducea in regim de samizdat "Drumul catre servitute", cu un succes de public impresionant. "Era inteleasa ca o respingere decisiva si finala a tuturor felurilor de totalitarianism, colectivism si interventionism, o aparare cu autoritate a libertatii", avea sa-si aminteasca mai tarziu economistul ceh.

Pe la mijlocul anilor '60, in Romania, personajele stralucitoare ale dreptei romanesti asteptau sa citeasca Levantul lui Cartarescu, in timp ce o parte din elita de dreapta se delecta cu Scoala de la Frankfurt, existentialism, fenomenologie, marxism. Toate chestiuni serioase si respectabile, dar fara o aroma pronunata de dreapta, ba, chiar dimpotriva. Cu Hayek sau Mises nimeni nu-si batea capul, cel mai probabil pentru ca nimeni nu auzise de ei. La inceputul anilor '90, editura Humanitas avea sa traduca "Drumul catre servitute", intr-o colectie sponsorizata de fundatia lui George Soros, alaturi de multe alte volume de orientare social democrata.

Dupa Revolutia de Catifea, Vaclav Klaus avea sa devina primul ministru al tarii sale pentru o perioada de aproape sase ani, iar mai apoi, timp de zece ani, presedintele tarii.

Dupa Revolutia sangeroasa din '89, multe dintre figurile actuale ale dreptei romanesti faceau parte din guvernul FSN, in timp ce altele erau in continuare integrate in sistemul post-comunist.

Vaclav Klaus a devenit, odata cu integrea Cehiei in Uniunea Europeana, scepticul de serviciu al unei lumi in declin economic si cultural. "Sistemul economic in Europa la inceputul secolului 21 nu este o economie de piata, ci o "economie sociala de piata", cu o doza puternica de ecologism in ea. Un astfel de sistem nu e sustenabil; nu poate functiona pe termen lung deloc, si nu poate functiona eficient pe termen scurt. Cresterea economica mocaita a Europei – in

Dreapta, vazuta de la Praga

Scris de Ninel Ganea

Marti, 04 Noiembrie 2014 09:40

prezent chiar stagnare, somaj mare si datorii in crestere – este rezultatul inevitabil (si de asteptat). Greseala tragica – incercarea de a unifica monetar Europa si de a introduce o singura moneda – a dinamizat si a facut mai vizibila fundatura spre care se indreapta continentul”, declara, recent, fostul presedinte ceh. Viziunea sa asupra Europei este aceea a unor tari suverane, integrate economic, dar nu politic.

In acelasi timp, in Romania, orice dubiu sau indoiala asupra proiectului european te arunca din capul locului in tagma nefrecventabililor. “A devenit evident, dupa evenimentele recente, ca fara o supraveghere externa constanta, Romania risca sa evolueze catre un tip de autoritarism cleptocratic, un proces aproape imposibil de blocat doar pe plan intern”, scria, acum un an, un editorialist al “Revistei 22”, multa vreme principala portavoce a elitelor de dreapta. Viziunea elitelor locale asupra Europei este aceea a unor tari fara suveranitate politica, controlate economic de o brigada tehnocrata.

Ultima componenta a Comisiei Europene a primit numai cuvinte de ocară din partea lui Klaus. “In urma cu cateva zile, m-am uitat pe numele comisarilor europeni sub conducerea domnului Juncker si a portofoliilor lor. La noi in tara spunem ca 16 ministere sunt deja prea multe pentru a avea vreun sens. Dar UE are, acum, 28, mai mult decat orice tara din Europa. Daca te uiti la portofolii, nu-ti vine sa crezi ochilor. Fostul prim-ministru estonian este comisar pentru pietele digitale. Ca economist, eu chiar nu stiu ce inseamna asta (...) Pe vremea comunismului am fi ras cu asemenea nume in cabinet. Nu-mi dau seama ce fac exact comisarii acestia”, declara, recent, Klaus.

In Romania, numirea lui Leonard Orban in functia de comisar european pentru multilingvism (un portofoliu care sigur il amuza pe Klaus) a fost privita, in urma cu ceva ani, ca o mare realizare nationala; ulterior, dreapta si l-a revendicat cu mandrie pe Orban ca prototipul specialistului ultracompetent si decent. Singurele preocupari notabile ale lui Orban au fost, insa, sanctiunile pentru neadoptarea Legii Big Brother si problemele legate de absorbtia fondurilor europene.

Lui Klaus, ca oricarui om cu intelegere minimala a traditiei si a rolului institutiilor sociale informale, nu i-a suras deloc ideea casatoriilor intre persoane de acelasi sex. Astfel, in 2011, Klaus i-a mitraliat verbal pe ambasadorul SUA si pe cei ai unor tari europene, care se implicasera in sustinerea unei Gay Parade la Praga. Nu pot sa cred ca un ambasador ceh ar face asa ceva intr-o tara democratica, a spus presedintele Cehiei de atunci. Apoi, a sustinut cererile pentru indepartarea din partid a primarului care a aprobat mitingul.

Dreapta, vazuta de la Praga

Scris de Ninel Ganea

Marti, 04 Noiembrie 2014 09:40

In Romania, figurile stelare ale dreptei au fost cei mai importanti sustinatori ai miscarii LGBT. In anul 2005, festivalul Gay Fest a fost impulsionat de interventiile presedintelui Romaniei si de Monica Macovei. "Am sprijinit, in calitate de ministru al Justitiei, desfasurarea Paradei Gay din 2005, desi la inceput primarul Bucurestiului refuzase sa aprobe acest lucru. L-am sunat chiar eu pe primar. Acum, in Romania ramane de realizat si legiferarea uniunilor intre persoanele de acelasi sex", avea sa declare, mai tarziu, Macovei.

Cat priveste recentul conflict din Ucraina, Klaus a facut din nou figura de nonconformism. "Imi aduc aminte de o persoana de la mine din tara, care, la un moment dat, a fost ministru de externe si care mi-a spus ca uraste comunismul atat de tare incat nu poate sa citeasca Dostoievsky. Am tinut minte acest lucru ani de zile si mi-e teama ca actuala propaganda impotriva Rusiei este bazata pe un argument similar si pe o linie de gandire identica. Cea mai mare parte a vietii mele am trait-o in Cehoslovacia comunista aflata sub dominatie sovietica. Dar diferentiez intre Uniunea Sovietica si Rusia (...) Propaganda SUA / UE indreptata impotriva Rusiei este de-a dreptul ridicola si nu o pot accepta."

In Romania, recentul conflict din Ucraina a declansat o ura isterica, de multe ori aproape rasista, impotriva Rusiei. Toata dreapta politica (adica inclusiv elitele) s-a intrecut in a-si incorda muschii geopolitici si a indemna la un razboi cat mai grabnic impotriva Moscovei. Ofensele politice supreme au constat in identificarea adversarului ca membru deghizat al Kremlinului. Aceeasi Monica Macovei declara transant, in primavara acestui an, ca Romania se afla sub amenintarea directa a Rusiei si ca singura noastra sansa o reprezinta abandonul total si neconditionat in bratele SUA.

Concluzia banala este ca, din nefericire pentru Romania, singurul Vaclav care le trezeste elitelor admiratia politica este Havel.